Maija Myllymäki

TENAVATALLIN GREEN CARE -PROJEKTI

Opas Green Care -menetelmien hyödyntämiseen ryhmiksen arjessa

Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Joulukuu 2016

TIIVISTELMÄ

Centria-ammattikorkea-koulu	**Aika** Joulukuu 2016	**Tekijä/tekijät** Maija Myllymäki
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma, Sosionomi (AMK)		
Työn nimi TENAVATALLIN GREEN CARE -PROJEKTI. Opas Green Care -menetelmien hyödyntämiseen ryhmiksen arjessa.		
Työn ohjaaja Anne Jaakonaho		**Sivumäärä** 23 + 3
Työelämäohjaaja Miia Tiilikainen		

Tenavatallin Green Care -projekti tehtiin Kannuksen Eskolassa sijaitsevaan, Eskolan kyläpalvelu Oy:n ylläpitämään ryhmäperhepäiväkoti Tenavatalliin. Opinnäytetyön tilaajana toimi Eskolan kyläyhdistyksen hallinnoima Palveleva Yhteisö -hanke. Opinnäytetyön aiheena oli Green Care -toimintaperiaatteen hyödyntäminen ryhmäperhepäiväkoti Tenavatallissa. Toiminnallinen osuus toteutettiin kesäkuussa 2016. Opinnäytetyön tuotoksena syntyi Green Care -opas Tenavatallin henkilökunnalle. Oppaaseen koottiin vinkkejä ja ideoita erilaisten luonto- ja eläinaiheisten ryhmänohjausten toteuttamiseen.

Tenavatallin Green Care -projektissa oli kolme päätehtävää. Päätehtävät olivat Green Care -ryhmänohjaukset lapsille, Tenavatallin varhaiskasvatussuunnitelman päivitys sekä Green Care -oppaan tuottaminen varhaiskasvatukseen. Jokaiselle päätehtävälle oli myös omat tavoitteet.

Lapsuuden kokemukset luonnosta ja eläimistä vaikuttavat keskeisesti myös lapsen myöhempään suhtautumiseen ja toimintaan. Luonnonympäristössä on lapsille paljon virikkeitä ja materiaaleja, jotka innostavat leikkiin ja ihmettelyyn sekä sitä kautta myös oppimiseen. Luonnossa toimiminen ja leikkiminen antavat mahdollisuuksia lapsen omalle luovuudelle. Varhaiskasvatuksessa lapsiryhmän yhteiset Green Care -tuokiot vahvistavat lapsen sosiaalista hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä.

Asiasanat
Green Care, luontovoima, varhaiskasvatus

Centria AMMATTIKORKEAKOULU

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	**Date** December 2016	**Author/s** Maija Myllymäki
Degree programme Degree programme of Social Services		
Name of thesis TENAVATALLI'S GREEN CARE PROJECT. A Guidebook for Green Care Methods' Usage in the Group Family Day Care's Everyday Life.		
Instructor Anne Jaakonaho		**Pages** 23+3
Supervisor Miia Tiilikainen		

Tenavatalli's Green Care -project was conducted in a group family day care called Tenavatalli, which is maintained by Eskolan Kyläpalvelu Oy and it is located in Kannus, Eskola. The thesis was ordered by Palveleva Yhteisö project which is managed by Eskola's village society. The theme of the thesis was the usage of Green Care principle in the group family day care Tenavatalli. The functional part was carried out in June 2016. The output of the thesis was Green Care guidebook for Tenavatalli's personnel. The guidebook was compiled with tips and ideas for the implementation of different kinds of nature- and animal-themed group guidances.

Tenavatalli's Green Care project had three main tasks. The main tasks were Green Care -group guidances for children, updating the early childhood education plan of Tenavatalli and the production of the Green Care guidebook for early childhood education. Each main task also had their own aims.

Childhood experiences about nature and animals also affect centrally to child's later attitudes and actions. The natural environment has many stimuli and materials for children which inspire them to play and wonder and thereby also learn. Acting and playing in the nature provide opportunities for the child's own creativity. In the early childhood education the common Green Care moments of the children group strengthen the child's social wellbeing and sense of community.

Key words
Green Care, nature power, early childhood education

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO 1

2 TENAVATALLIN GREEN CARE -PROJEKTIN TAUSTA, PÄÄTEHTÄVÄT JA TAVOITTEET 2
2.1 Tausta 2
2.2 Päätehtävät ja tavoitteet 2

3 TENAVATALLIN GREEN CARE -PROJEKTIN KESKEISTÄ TIETOPERUSTAA 5
3.1 Green Care 5
3.2 Green Care varhaiskasvatuksessa 7

4 TENAVATALLIN GREEN CARE -PROJEKTIN TOTEUTUS JA ETENEMINEN 10
4.1 Organisaatio 10
4.2 Vaiheet 10

5 TENAVATALLIN GREEN CARE -PROJEKTIN ARVIOINTI 12
5.1 Projektisuunnitelman toteutumisen arviointi 12
5.2 Päätehtävien arviointi 13
5.3 Toiminnallisen osuuden arviointi 14
5.4 Palautejärjestelmän arviointi 15
5.5 Itsearviointi 16
5.6 Koko prosessin arviointi 16

6 POHDINTA 18

LÄHTEET 20
LIITTEET

KUVIOT

Kuvio 1. Tenavatallin Green Care -projektin kolme päätehtävää ja niiden tavoitteet 3

1 JOHDANTO

Projektimuotoinen opinnäytetyö tehtiin Kannuksen Eskolassa sijaitsevaan, Eskolan kyläpalvelu Oy:n ylläpitämään ryhmäperhepäiväkoti Tenavatalliin. Opinnäytetyön tilaajana toimi Eskolan kyläyhdistyksen hallinnoima Palveleva Yhteisö -hanke. Opinnäytetyön päätehtävinä olivat Green Care -ryhmänohjaukset lapsille, Tenavatallin varhaiskasvatussuunnitelman päivitys sekä Green Care -oppaan tuottaminen varhaiskasvatukseen. Green Care -opas koottiin ryhmänohjauksista saadun tiedon sekä Tenavatallin henkilökunnan toiveiden mukaan Green Care -menetelmien hyödyntämiseksi ryhmäperhepäiväkodin arjessa. Oppaassa on vinkkejä ja ideoita käytännön ryhmänohjaustuokioille luonnon ja eläinten hyödyntämiseksi varhaiskasvatusympäristössä. Näin saadaan lisättyä tietoutta Green Care -ajattelusta varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyö tukee varhaiskasvatussuunnitelman mukaista eettistä kasvua ja arvojen välittämistä lapsille.

Tämä opinnäytetyö on saanut alkunsa opinnäytetyöntekijän omasta kiinnostuksesta luontoon ja eläimiin sekä varhaiskasvatukseen. Lisäksi Tenavatallin tarve tällaiselle Green Care -oppaalle sekä aiheen ajankohtaisuus ja tärkeys auttoivat aiheen valinnassa. Green Care -oppaan avulla Tenavatallin työntekijät saavat käytännön työnsä tueksi työvälineen Green Caren toteuttamiseksi varhaiskasvatusympäristössä, jota voivat hyödyntää arjessa.

Green Care on toimintaa, joka on luontolähtöistä ja vahvistaa ihmisen hyvinvointia. Usein Green Care -toiminta tapahtuu metsässä, maatilalla tai puutarhassa, mutta myös kaupungissa ja sisätiloissa se on mahdollista. Green Caresta on alettu käyttää Suomessa käsitteitä luontohoiva (Vihreä hoiva) sekä luontovoima (Vihreä voima). Luontohoiva edellyttää asianmukaista sosiaali- tai terveysalan koulutusta, koska se on ammatillista ja tavoitteellista terapia- ja kuntoutustyöskentelyä sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön alaisena. Luontovoima taas sopii hyvin esimerkiksi lasten kasvatukseen, nuorisotyöhön ja harrastus- ja virkistystoimintaan. (Suomi, Juusola & Anundi 2016, 9; Green Care Finland ry 2016a.) Tämä opinnäytetyö painottuu luontovoiman menetelmiin.

2 TENAVATALLIN GREEN CARE -PROJEKTIN TAUSTA, PÄÄTEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

Tässä luvussa käsittelen Tenavatallin Green Care -projektin taustaa ja sille asetettuja tavoitteita. Tavoitteiden toteutumista käsitellään Arviointi ja Pohdinta -luvuissa.

2.1 Tausta

Projektin taustalla on oma mielenkiintoni varhaiskasvatukseen sekä eläimiin ja luontoon, joten alle kouluikäisten kanssa tehtävä projekti oli luonnollinen vaihtoehto. Projekti alle kouluikäisten lasten kanssa myös mahdollistaa minulle varhaiskasvatuskelpoisuuden saamisen. Ajatus opinnäytetyön tekemisestä Tenavatalliin tuli opettajaltani, joka tiesi heidän hyödyntävän jo ennestään Green Care -toimintamallia. Ottaessani yhteyttä Tenavatalliin kävi ilmi, että he tarvitsisivat käytännön työtä tukevan työvälineen, jota voisi käyttää arjen Green Care -pienryhmäohjauksissa.

Projektillani haluan parantaa Green Care -tietoisuutta varhaiskasvatuksessa. Green Care -tietoisuuden lisääntyessä mahdollisuutena on, että varhaiskasvatuksessa hyödynnettäisiin enemmän luontoa ja eläimiä niiden positiivisten hyvinvointivaikutusten vuoksi.

2.2 Päätehtävät ja tavoitteet

Tenavatallin Green Care -projektissa on kolme päätehtävää (KUVIO 1). Niitä ovat Green Care -ryhmänohjaukset lapsille, Tenavatallin varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen sekä Green Care -oppaan tuottaminen varhaiskasvatukseen. Jokaiselle päätehtävälle on asetettu omat tavoitteet (KUVIO 1).

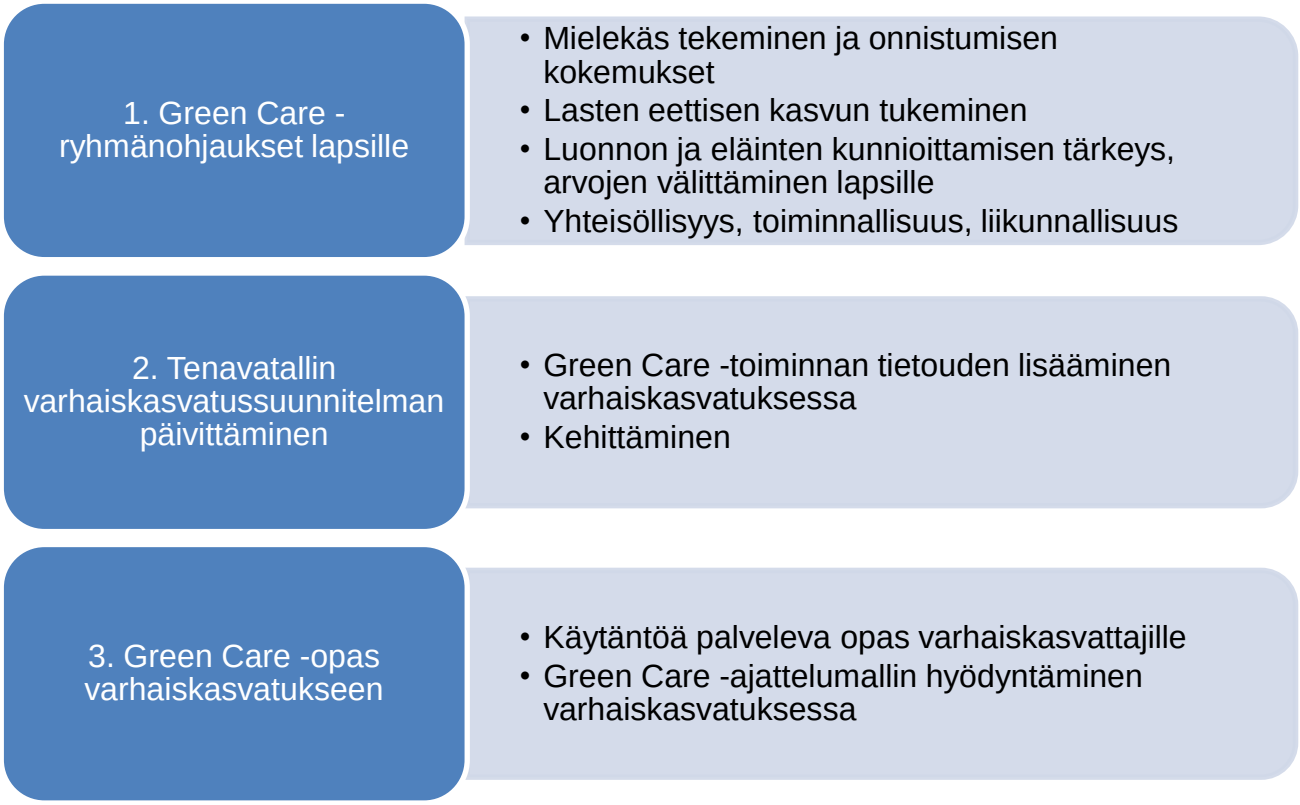

KUVIO 1. Tenavatallin Green Care -projektin kolme päätehtävää ja niiden tavoitteet

Green Care -ryhmänohjausten tavoitteena on antaa lapsille onnistumisen kokemuksia ja mielekästä tekemistä. Luonnossa onnistumisen kokemukset mahdollistuvat hyvin, koska luonto antaa tilaa lapsen omalle luovuudelle. Eläinten parissa lapsi voi myös olla oma itsensä, eläin ei arvostele tai kieroile (Sinkkonen 2013, 37–38). Luonnossa liikkumisen ja eläinten parissa olemisen avulla tuetaan lasten eettistä kasvua sekä välitetään lapsille tärkeitä arvoja ja toimintoja luonnon ja eläinten hyväksi. Green Care -ryhmänohjaukset myös vahvistavat Tenavatallin tärkeitä arvoja: yhteisöllisyyttä, liikunnallisuutta ja toiminnallisuutta. Liitteissä on esimerkki yhden Green Care -ryhmänohjauksen suunnitelmasta (LIITE 4).

Tenavatallin varhaiskasvatussuunnitelman päivittämisen tavoitteena on Green Care -toiminnan tietouden lisääminen varhaiskasvatuksessa sekä varhaiskasvatuksen kehittäminen erilaisilla menetelmillä. Tenavatallin varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen on osa laadukkaan varhaiskasvatuksen kehittämistä tuomalla sinne uusia arjessa hyödynnettäviä menetelmiä.

Green Care -oppaan (LIITE 1) tavoitteena varhaiskasvatuksessa on tuoda käytännön työtä palveleva opas varhaiskasvattajille, josta saa katsoa ideoita ja vinkkejä arjen Green Care -

ryhmänohjauksiin lasten kanssa toteutettavaksi. Tavoitteena on myös hyödyntää Green Caren monia mahdollisuuksia varhaiskasvatuksessa. Opasta voivat hyödyntää myös muut varhaiskasvattajat esimerkiksi päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodeissa sekä perhepäivähoidossa.

3 TENAVATALLIN GREEN CARE -PROJEKTIN KESKEISTÄ TIETOPERUSTAA

Tässä luvussa käsitellään opinnäytetyön taustalla olevaa tietoperustaa. Kappaleet kertovat Green Caresta, sen mahdollisuuksista varhaiskasvatuksessa sekä sen hyvinvointivaikutuksista.

3.1 Green Care

Green Care on kansainvälinen käsite, jota on alettu käyttämään sosiaali- ja terveysalan, matkailun sekä maatalouden viitekehyksissä 2000-luvun alusta lähtien. Suomessa se on vielä suhteellisen uusi käsite, sillä täällä siitä on alettu puhua vasta vuonna 2008. (Suomi ym. 2016, 30.) Green Care -toimintatapa on vastuullista, ammatillista ja tavoitteellista toimintaa, jolla pyritään vaikuttamaan positiivisesti ihmisen hyvinvointiin ja elämänlaatuun eläin- ja luontoavusteisilla menetelmillä. Green Caren kolme peruselementtiä ovat luonto, toiminta ja yhteisö. Positiiviset vaikutukset hyvinvointiin perustuvat luonnon elvyttävyyteen, kokemuksellisuuteen ja osallisuuteen. Luonto vaikuttaa myönteisesti sekä henkiseen että fyysiseen hyvinvointiin. Ulkona liikkuminen parantaa kuntoa ja kehonhallintaa sekä vaikuttaa ruokahaluun ja unen laatuun positiivisesti. Luonto voi toimia virikkeellisenä oppimisympäristönä sekä rauhoittavana tekijänä kiireisessä arjessa. Usein Green Care -toiminta sijoittuu luontoon tai maatilalle, mutta sitä voidaan käyttää myös kaupunkiolosuhteissa. (Green Care Finland ry 2016a; MTT, THL & Lapin AMK 2014, 6–9.)

Green Care voidaan jakaa luontohoivaan ja luontovoimaan. Jakautuminen ei ole yksiselitteistä, vaan osan palveluiden piirteet sekoittuvat. Luontohoivan palvelut kuuluvat julkisen sektorin järjestämisvastuulle ja sinne lukeutuvat useimmiten kuntoutuksen, hoivan ja sosiaalipalvelun asiakkaat. Luontohoivan edellytyksenä on asianmukainen sosiaali- tai terveysalan koulutus. Luontohoivan palveluiden tavoitteena on yleensä terveyden ja toimintakyvyn tukeminen sekä elämänlaadun kohentaminen. Luontovoimaan taas kuuluvat palvelut, joita voivat järjestää monet tahot. Luontovoimapalveluiden tavoitteena on voimavarojen lisääminen ja syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen. Myös tavoitteelliset luontolähtöiset hyvinvointipalvelut sekä vapaa-ai-

kaan ja kasvatukseen liittyvä tavoitteellinen toiminta kuuluvat luontovoiman palveluihin. (Vehmasto 2014, 30–32; Suomi ym. 2016.) Tässä Tenavatallin Green Care -projektissa painotetaan luontovoiman hyödyntämistä varhaiskasvatuksessa.

Green Caren menetelmiä ovat eläinavusteisuus, luontoavusteisuus, viherympäristön kuntouttava käyttö sekä maatilan käyttö kuntoutuksessa ja kasvatuksessa. Eläinavusteisessa työskentelyssä voidaan käyttää lähes mitä eläimiä tahansa, mutta tunnetuimpia eläinavusteisen toiminnan muotoja ovat ratsastusterapia ja kaverikoiratoiminta. Eläinavusteinen työskentely (Animal-Assisted Interventions, AAI) on yleisnimitys kaikelle eläinten kanssa tehtävälle Green Care -työskentelylle. Sen alle kuuluvat käsitteet eläinavusteinen toiminta (Animal-Assisted Activity, AAA), eläinavusteinen terapia (Animal-Assisted Therapy, AAT) sekä eläinavusteinen erityisopetus (Animal-Assisted Special Pedagogy, AAP). Eläinavusteinen terapia ja erityisopetus ovat ammatillista ja tavoitteellista toimintaa, jota voi käyttää vain riittävän koulutuksen saanut ammattihenkilö. Eläinavusteinen toiminta taas on useimmiten vapaaehtoistoimintana järjestettyä eläinten tapaamista, eikä toiminnan tarvitse olla suunnitelmallista. Eläinavusteista toimintaa on muun muassa kaverikoiratoiminta, jolla pyritään parantamaan vierailun kohteena olevien henkilöiden mielialaa ja antamaan mukavia kokemuksia eläinten kanssa. (Green Care Finland ry 2016b; Ikäheimo 2013, 10–11; Suomi ym. 2016, 133–142.)

Luontoavusteisessa toiminnassa luontoa voidaan käyttää esimerkiksi terapiaympäristönä hoidossa ja kuntoutuksessa sen rauhoittavien vaikutusten ja mielialan kohentumisen ansiosta. Viherympäristöä voidaan käyttää kuntouttavasti joko aktiivisella toiminnalla, esimerkiksi puutarhatoiminnalla, tai vain viettämällä aikaa viherympäristössä. Maatilan käyttö kuntoutusympäristönä on monipuolinen muun muassa sen rytmin, eläinten läsnäolon ja toiminnallisuuden vuoksi. (Green Care Finland ry 2016b.) Usein Green Care -toiminnot ovat suunnattu erityisryhmille, kuten vanhuksille, vammaisille tai mielenterveyskuntoutujille. Luontoon ja eläimiin liittyvät kokemukset edistävät kuitenkin kaikkien ihmisten hyvinvointia ja terveyttä. (Suomi ym. 2016.)

3.2 Green Care varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan alle kouluikäisten lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen suunnitelmallista ja tavoitteellista tukemista yhdessä ammattitaitoisen henkilöstön ja vanhempien kanssa. Varhaiskasvatus on kokonaisuus, jossa yhdistyvät lapsen hoito, opetus ja kasvatus vuorovaikutuksellisena yhteistoimintana. Valtakunnallinen varhaiskasvatuksen perusteet ohjaa kaikkea varhaiskasvatusta ja sen henkilöstöä. Varhaiskasvatuksessa tulisi huomioida jokainen lapsi yksilöllisesti, jotta varhaiskasvatuksen ensisijainen tavoite, hyvinvoiva lapsi, toteutuisi. Lapsen hyvinvoinnin perustana on perustarpeista huolehtiminen, terveyden ja toimintakyvyn tukeminen sekä terveen itsetunnon vahvistaminen. (Opetushallitus 2016; Stakes 2005.)

Varhaiskasvatusympäristöllä on suuri merkitys lapsen mielenkiinnon ja kokeilunhalun kannalta. Varhaiskasvatusympäristöön kuuluvat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät. Oikein koostettu ja suunniteltu varhaiskasvatusympäristö kannustaa lapsia heille luontaiseen tapaan toimia leikkimällä, tutkimalla, liikkumalla ja osallistumalla. Lapsen oppiminen on parhaimmillaan hänen ollessa aktiivinen ja kiinnostunut eri asioista. Oppimista voidaan siis tukea oikeanlaisella varhaiskasvatusympäristöllä. Myös varhaiskasvatusympäristön myönteinen ilmapiiri on tärkeässä osassa lapsen viihtymisen ja hyvinvoinnin kannalta. (Stakes 2005.)

Varhaiskasvatuksen sisällöt voidaan jakaa kuuteen sisältöalueeseen: matemaattinen orientaatio, luonnontieteellinen orientaatio, historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio, esteettinen orientaatio, eettinen orientaatio ja uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio. Orientaatiot eivät ole oppiaineita, vaan sisältöjä, jotka toteutuvat päiväkodissa päivittäisten toimintojen ja leikin kautta. Orientaatiot suuntaavat lapsen mielenkiintoa ja tutustuttavat lapsia elämän eri ilmiöihin. (Stakes 2005; Matikainen 2008, 151–152.) Green Care sisältyy pääasiassa luonnontieteelliseen orientaatioon. Luonnontieteelliseen orientaatioon kuuluu vahvasti tutkiminen, havainnoiminen ja kokeileminen. Näiden menetelmien avulla voidaan tutustua lasten kanssa luonnon erilaisiin ilmiöihin. Vuodenaikojen vaihtelut, ominaispiirteet ja ilmiöt sekä niiden vaikutus eläimiin ja kasveihin ovat luonnontieteellisen orientaation pääkenttänä. (Stakes 2005.)

Lapsuuden kokemukset vaikuttavat keskeisesti arvoihin ja tapoihin sekä käsityksiin, jotka muodostuvat eri asioista. Näin myös varhaiset kokemukset luonnosta, ympäristöstä ja eläimistä

vaikuttavat lapsen myöhempään suhtautumiseen ja toimintaan. Koska lapset oppivat tutkimalla, leikkimällä, osallistumalla ja liikkumalla, lapsen olisi tärkeää päästä toimimaan mahdollisimman monipuolisissa ympäristöissä. Lapsi pystyy hyödyntämään luovuuttaan paremmin luonnonmukaisessa ympäristössä kuin rakennetussa ympäristössä. Luonnonmukaisessa ympäristössä on aisteille virikkeitä ja materiaaleja, jotka innostavat leikkiin ja ihmettelyyn sekä sitä kautta myös oppimiseen. Green Caren tavoitteena varhaiskasvatuksessa on luonnon ja eläinten arvostamisen oppiminen sekä luonnossa liikkumisen taitojen opettelu. Varhaiskasvatuksessa on monia mahdollisuuksia Green Caren hyödyntämiseksi. Vuodenajan vaihtelut tuovat paljon mielenkiintoista havainnoitavaa ja tutkittavaa ja luonnonmateriaaleja voi käyttää esimerkiksi askarteluihin tai leikkeihin. Green Caren keskiössä varhaiskasvatuksessa on lapsen omat kokemukset luonnossa tai eläinten parissa, tarkoituksena ei siis ole vain jakaa luontotietoutta. (Parikka-Nihti & Suomela 2014, 11–13; Aaltonen & Sjöholm 2016.)

Green Care tukee lapsen osallisuutta ryhmässä. Osallisuus tarkoittaa kokemusta omasta merkittävyydestä, kun saa itse vaikuttaa asioihin yhteisössään. Se on myös itseluottamusta omiin kykyihin sekä kokemusta oman roolin tärkeydestä ryhmän kannalta. Osallisuutta ei voi olla ilman ryhmää, joten siihen kuuluu aina ryhmässä toimimista sekä yhteisöllisyyden tunnetta. Varhaiskasvatuksessa Green Care -toiminta on osallisuutta vahvistavaa, koska siellä toiminta tapahtuu ryhmässä. (MTT ym. 2014; Parikka-Nihti & Suomela 2014, 47–48.)

Louv (2005) on teoksessaan huolissaan nykylasten suhteesta luontoon. Hänen mukaansa lapset viettävät entistä vähemmän aikaa luonnossa ja rakennetut ympäristöt ovat yhä enemmän lasten leikkipaikkoina. Louv perustelee luontokontaktin olevan lapsen kehityksen ja luovuuden kannalta tärkeää. (2005.) Ulkona toimiminen ja leikkiminen antavat rajattomasti mahdollisuuksia lasten luovuudelle. Eri vuodenaikojen olosuhteet antavat mahdollisuuksia tutkia, leikkiä ja havainnoida luontoa. (Parikka-Nihti & Suomela 2014, 71–72.)

Luonnossa oleminen ja siellä puuhailu vaikuttavat kokonaisvaltaisesti ihmisen hyvinvointiin ja terveyteen. Luonnon läsnäolon on todettu vaikuttavan keskittymiskyvyn paranemiseen, myönteisten tunteiden lisääntymiseen sekä aggressiivisuuden ja rauhattomuuden vähenemiseen. Luontoympäristön on todettu saavan aikaiseksi näitä hyvinvointivaikutuksia voimakkaammin kuin rakennettujen ympäristöjen. Luonto myös vaikuttaa ihmisen immuunijärjestelmään, jolloin elimistö taistelee taudinaiheuttajia vastaan tehokkaammin. Luonto aktivoi usein liikkumaan

omaehtoisesti ja näin lisää ihmisten fyysistä aktiivisuutta. Lapsille luonnossa ja muissa epätasaisissa ympäristöissä liikkuminen on erityisen tärkeää motoriikan kehittymisen kannalta. Fyysisten ja psyykkisten hyvinvointivaikutusten lisäksi luonto vaikuttaa keskeisesti myös ihmisten sosiaaliseen hyvinvointiin. Erityisesti varhaiskasvatusympäristössä sosiaalisuus tulee hyvin esille ryhmässä tekemisen kautta. (Pitkänen & Yli-Viikari 2016, 9–11; Salonen 2010.)

4 TENAVATALLIN GREEN CARE -PROJEKTIN TOTEUTUS JA ETENEMINEN

Tenavatallin Green Care -projektin aloitus tapahtui joulukuussa 2015, kun ensimmäisen kerran otin yhteyttä Palveleva Yhteisö -hankkeen hanketyöntekijään ja tiedustelin heidän kiinnostustaan lähteä mukaan opinnäytetyöprojektiini. Sen jälkeen projekti on edennyt suhteellisen nopealla tahdilla.

4.1 Organisaatio

Tenavatalli on Eskolan kyläpalvelu Oy:n ylläpitämä 12-paikkainen ryhmäperhepäiväkoti. Tenavatallin tärkeimpiä arvoja ovat luontolähtöisyys, toiminnallisuus ja liikunnallisuus. Työn tilaajana toimii Eskolan kyläyhdistyksen hallinnoima Palveleva Yhteisö -hanke. Hanke on aloittanut toimintansa elokuussa 2015. Sen tavoitteena on kehittää kylän lähipalveluita, sekä jo olemassa olevia että tulevia. Palveleva Yhteisö -hankkeen toiminnassa hyödynnetään Green Care -toimintamallia.

4.2 Vaiheet

Projekti lähti käyntiin joulukuussa 2015, kun Palveleva Yhteisö -hanke ja Tenavatalli päättivät lähteä mukaan projektiin. Projektin suunnittelu alkoi tutustumisella Tenavatalliin. Tutustumiskäynnillä keskustelin Tenavatallin henkilökunnan kanssa siitä, miten Green Care näkyy tällä hetkellä heidän toiminnassaan ja mitä he toivoisivat projektini tuovan heille uutta. Heillä oli selkeä toive saada opas, jossa olisi ideoita Green Care -toimintaan ja jota voisi helposti käyttää ryhmäperhepäiväkodin kiireisessä arjessa. Siitä alkoi Green Care -oppaan suunnittelu. Kävin myös tutustumassa etukäteen Isokummun lammastilalla, jossa toteutettiin yksi Green Care -ryhmänohjaustuokio. Vierailun avulla osasin hahmottaa, minkälaista toimintaa sinne on mahdollista suunnitella. Näin tutustuin myös tilan omistajaan ja pystyin hänen kanssaan sopimaan vierailun toiminnasta. Projektisuunnitelman laatiminen lähti hahmottumaan tältä pohjalta.

Projektisuunnitelman tekeminen tapahtui tammikuusta toukokuuhun 2016. Tavoite oli saada projektisuunnitelma valmiiksi jo huhtikuussa, mutta kirjoittaminen kesti odotettua kauemmin,

joten suunnitelma palautui opettajalle toukokuussa. Tämän jälkeen mietittiin Tenavatallin henkilökunnan kanssa sopivat aikataulut Green Care -ryhmänohjauksille. Ennen Green Care -ryhmänohjauksien pitämistä lasten vanhemmille toimitettiin esittely opinnäytetyöstä ja sen tekijästä sekä kysyttiin lupaa Green Care -ryhmänohjauksissa otettavien kuvien käyttämisestä Green Care -oppaassa sekä opinnäytetyön esittelyseminaarissa syksyllä 2016 (LIITE 2/16). Valokuvauksen lisäksi dokumentoin Green Care -ryhmänohjausten kulun sekä tekemäni havainnot itselleni ylös.

Jokaisen Green Care -ryhmänohjauksen jälkeen keräsin lapsilta palautteen palautelomakkeella (LIITE 2) ikä- ja kehitystason salliessa sekä havainnoin kaikkia lapsia Green Care -ryhmänohjauksen aikana. Varhaiskasvattajilta keräsin suullisen palautteen jokaisen Green Care -ryhmänohjauksen jälkeen ja vielä kirjallisen palautteen (LIITE 2) kaikkien jälkeen. Näin sain heti suoran ja rehellisen palautteen Green Care -ryhmänohjaustuokiosta sekä vielä kokonaispalautteen toiminnastani ja lapsiryhmän ohjaamisesta.

5 TENAVATALLIN GREEN CARE -PROJEKTIN ARVIOINTI

Tässä luvussa teen arviointia Tenavatallin Green Care -projektin työskentelyprosessista, lopputuloksesta sekä koko opinnäytetyöprosessista. Arvioinnissa käydään läpi projektisuunnitelman, päätehtävien ja niiden tavoitteiden sekä Green Care -ryhmänohjauksien toteutumista.

5.1 Projektisuunnitelman toteutumisen arviointi

Projektisuunnitelmaan kirjatut asiat toteutuivat lähes suunnitellusti. Projektisuunnitelma valmistui hieman myöhemmin kuin oli suunniteltu. Suunnitelman mukaan se olisi palautettu ohjaavalle opettajalle huhtikuussa 2016, mutta kirjoitusvaihe kesti oletettua kauemmin ja se palautettiin opettajalle toukokuun alkupuolella. Tämän ja Tenavatallin oman aikataulutuksen vuoksi myös toukokuulle suunnitellut toimintatuokiot siirtyivät kesäkuun puolelle. En kokenut tästä olevan kuitenkaan haittaa projektin etenemisen kannalta.

Suurin muutos, mitä valmiiseen opinnäytetyöhön tuli projektisuunnitelmasta poiketen, oli se, että projektisuunnitelmassa tavoitteet oli jaettu toiminnallisiin tavoitteisiin, prosessitavoitteisiin ja tulostavoitteisiin asiakkaan, organisaation ja sosionomin omasta näkökulmasta. Valmiissa opinnäytetyössä taas puhutaan päätehtävistä ja niiden tavoitteista. Näin saatiin valmiista opinnäytetyöstä paremmin etenevä kokonaisuus. Se myös helpottaa lukijaa ymmärtämään opinnäytetyötä paremmin.

Palautteen kerääminen tapahtui melko luontevasti jokaisen Green Care -ryhmänohjauksen jälkeen. Joskus siirtymätilanteet vaikeuttivat palautteen keräämistä, mutta olin varannut niin paljon aikaa, että pystyin keräämään palautteen hieman myöhemminkin. Projektisuunnitelmaan oli kirjattu, että kaikki ikä- ja kehitystasoltaan kykenevät lapset antavat oman palautteensa toiminnasta jokaisen Green Care -ryhmänohjauksen jälkeen. Tämä toimi hyvin eli käytännössä isommat lapset antoivat palautetta ja pienempiä lapsia ja heidän toimintaansa havainnoitiin. Koin hyödyllisenä välittömän suullisen palautteen saamisen varhaiskasvattajilta Green Care -ryhmänohjauksien jälkeen, jolloin sekä minulla että heillä oli vielä sen tapahtumat tuoreessa muistissa. Niiden perusteella pystyin myös tarvittaessa parantamaan toimintaani seuraavaa kertaa varten. Kirjallisen palautteen kaikista Green Care -ryhmänohjauksista jätin tarkoituksella

Tenavatallille, jotta he saavat yhdessä rauhassa pohtia palautteen. Jäin kuitenkin miettimään jälkikäteen, olisiko haastattelemalla saanut monipuolisemman ja kattavamman vastauksen.

Dokumentoinnin suoritin projektisuunnitelmassa kerrotulla tavalla. Omat muistiinpanot toimintatuokioista ja oppimispäiväkirja ovat auttaneet opinnäytetyön kirjoitusprosessissa. Myös valokuvilla on voinut helposti palauttaa mieleen toimintatuokion kulun.

Budjetti toteutui hyvin projektisuunnitelman mukaisesti. Ensimmäiseen toimintatuokioon tarvittavat maalausmateriaalit sain sovitusti Tenavatallilta, ja muissa toimintatuokioissa ei tarvittu kuin luonnonmateriaaleja. Ainoat kustannukset tulivat matkakustannuksistani.

5.2 Päätehtävien arviointi

Tenavatallin Green Care -projektissa oli kolme päätehtävää (KUVIO 1). Nämä päätehtävät olivat Green Care -ryhmänohjaukset lapsille, Tenavatallin varhaiskasvatussuunnitelman päivitys sekä Green Care -oppaan (LIITE 1) tuottaminen varhaiskasvatukseen. Jokaiselle päätehtävälle oli asetettu myös omat tavoitteet.

Ensimmäinen päätehtävistä oli Green Care -ryhmänohjaukset, joiden tavoitteena oli saada lapsille mielekästä tekemistä sekä onnistumisen kokemuksia. Havaintojeni mukaan kaikki lapset saivat onnistumisen kokemuksia tekemisen kautta ja lapset kertoivat myös palautteessaan pitäneensä luonto- ja eläinaiheisista ryhmänohjauksista. Lasten eettisen kasvun tukeminen oli toinen tämän päätehtävän tavoitteista. Lasten eettistä kasvua tuettiin Green Care -ryhmänohjauksissa näyttämällä mallia luontoon ja eläimiin suhtautumisessa. Luonnon ja eläinten kunnioittamisen merkitystä sekä arvojen välittämistä lapsille tuettiin kertomalla lapsille, miten luonnossa käyttäydytään vahingoittamatta sitä sekä miten eläimiä tulee lähestyä ja kohdella. Viimeinen Green Care -ryhmänohjausten tavoitteista oli yhteisöllisyyden, toiminnallisuuden sekä liikunnallisuuden toteutuminen. Havainnoin lapsiryhmän yhteisöllisyyden vahvistuvan yhteisen tekemisen, kokemusten ja vastavuoroisuuden kautta. Lapset osallistuivat innokkaasti ja aktiivisesti Green Care -ryhmänohjauksiin, ja palautteesta kävi ilmi, että tekeminen oli usein ollut mukavaa, kun oli saanut tehdä yhdessä kaverin kanssa. Green Care -ryhmänohjaukset painottuivat ulkona liikkumiseen ja toiminnallisuuteen.

Toisena päätehtävänä oli Tenavatallin varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen. Tenavatallin varhaiskasvatussuunnitelman päivittämisen tavoitteena on Green Care -toiminnan tietouden lisääminen varhaiskasvatuksessa. Näin myös saadaan näkyväksi Tenavatallin panostus lasten luontokasvatukseen Green Care -toimintamallia hyödyntämällä. Kun Green Care -toimintamallin käyttö merkitään Tenavatallin varhaiskasvatussuunnitelmaan, saadaan Eskolan erityisen mahtavat puitteet Green Care -toiminnalle hyödynnettyä entistä paremmin. Green Care -toiminta tukee ja täydentää vahvasti myös Tenavatallin muita tärkeitä arvoja, kuten toiminnallisuutta ja liikunnallisuutta. Myös muut varhaiskasvattajat eri yksiköissä voivat saada Tenavatallin varhaiskasvatussuunnitelmasta ideoita ja innostusta oman yksikkönsä Green Care -toiminnan lisäämiselle. Tenavatallin varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen on myös osa laadukkaan varhaiskasvatuksen kehittämistä tuomalla sinne uusia arjessa hyödynnettäviä menetelmiä.

Kolmantena päätehtävänä oli Green Care -oppaan tuottaminen varhaiskasvatukseen. Sen tavoitteena oli tuottaa käytännön työtä palveleva opas varhaiskasvattajille, josta voi katsoa ideoita ja vinkkejä arjen Green Care -ryhmänohjauksiin lasten kanssa toteutettavaksi. Opas toteutettiin Tenavatallin varhaiskasvattajien toiveiden mukaisesti sekä Green Care -ryhmänohjauksissa tehtyjen havaintojen pohjalta. Tenavatallin varhaiskasvattajat ottivat oppaan hyvin vastaan. Heidän mielestään se tulee palvelemaan käytäntöä hyvin ja oppaassa esitetyt ideat ovat käytettävissä kaiken ikäisten lasten kanssa. Kehitysehdotukseksi annettiin idea siitä, että oppaaseen olisi voinut laittaa varhaiskasvattajille tarkempia ohjeita ja vinkkejä ryhmänohjaustuokion kulusta ja ohjaamisesta. Green Care -oppaan tuottamisen toisena tavoitteena oli hyödyntää Green Caren monia mahdollisuuksia varhaiskasvatuksessa. Mielestäni oppaassa on otettu hyvin huomioon Green Caren mahdollisuudet erilaisten ryhmänohjaustuokioiden muodossa. Opas on tehty siten, että sitä voivat hyödyntää myös muut varhaiskasvattajat esimerkiksi päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodeissa sekä perhepäivähoidossa.

5.3 Toiminnallisen osuuden arviointi

Tenavatallin Green Care -projektissa toteutettiin lapsille neljä Green Care -ryhmänohjausta. Ennen Green Care -ryhmänohjauksia lasten vanhemmille jaettiin infokirje opinnäytetyön tekijästä sekä Green Care -ryhmänohjausten sisällöstä. Green Care -ryhmänohjaukset suunnitel-

tiin sopimaan eri-ikäisille lapsille sopiviksi, jotta koko Tenavatallin lapsiryhmä voi osallistua toimintaan. Aluksi Green Care -ryhmänohjausten pitäminen jännitti, koska lapsiryhmä ja työntekijät eivät olleet entuudestaan tuttuja. Olimme nähneet vain kerran tutustumiskäynnilläni. Kuitenkin jo heti ensimmäisen kerran jälkeen pystyin olemaan paljon rennompi ja luontevampi ohjauksessa. Lapset ottivat minut heti hienosti mukaan ryhmään.

Sain Green Care -ryhmänohjauksista positiivista palautetta niin lapsilta kuin työntekijöiltäkin. Lapset olivat reippaita ja aktiivisia toiminnassa ja kertoivatkin palautteessaan Green Care -ryhmänohjausten olleen kivoja. Uskon, että lasten myönteiseen palautteeseen vaikuttivat tuokioiden toiminnallisuus ja erilaisuus. Työntekijöiden palautteesta kävi ilmi, että lapset innostuivat Green Care -ryhmänohjauksista ja ne antoivat lapsille hienoja kokemuksia. Koska ryhmä sisältää eri-ikäisiä lapsia, lasten mielenkiintoa olisi voinut herätellä kyseisellä aiheella vielä selvemmin esimerkiksi kuvien avulla. Yhden työntekijän palaute siitä, miten otan vastuuta lapsiryhmästä, oli erityisen mukava kuulla.

5.4 Palautejärjestelmän arviointi

Tenavatallin Green Care -projektissa kerättiin palautetta lapsilta jokaisen Green Care -ryhmänohjauksen jälkeen palautelomakkeella (LIITE 2) ikä- ja kehitystason salliessa. Lisäksi havainnoin kaikkia lapsia toiminnan aikana. Varhaiskasvattajilta keräsin suullisen palautteen jokaisen Green Care -ryhmänohjauksen jälkeen ja vielä kirjallisen palautteen (LIITE 2) kaikkien ryhmänohjausten jälkeen.

Koin lasten palautelomakkeen olevan hyvä isommille lapsille, jotka kykenivät kertomaan, mistä pitivät tai eivät pitäneet Green Care -ryhmänohjauksessa. Heidän antamansa palaute oli yleensä samankaltaista, kuin mitä havaintojeni perusteella ajattelin. Pienempien lasten kanssa kiinnitin erityistä huomiota lasten havainnointiin, jotta saisin mahdollisimman todenmukaisen kuvan siitä, mitä lapset pitivät toiminnasta.

Palautteen kerääminen työntekijöiltä suullisesti heti Green Care -ryhmänohjauksen jälkeen oli mielestäni parempi kuin kirjallinen palaute. Näin sain välittömästi palautteen toiminnastani ja pystyin tarvittaessa parantamaan sitä seuraavaa ryhmänohjausta varten. Kirjallisen palautteen saaminen olisi voinut kestää kauemmin, eivätkä ryhmänohjauksessa tapahtuneet asiat olisi

olleet enää niin tuoreessa muistissa. Kaikkia Green Care -ryhmänohjauksia koskeva kirjallinen palaute antoi kattavan kuvan toiminnastani ja toimintatuokioiden onnistumisesta.

5.5 Itsearviointi

Peilaan itsearviointia sosionomin (AMK) kompetenssialueiden varhaiskasvatusosaamisen näkökulmasta. Eettinen osaaminen toteutuu opinnäytetyössä lasten yksilöllisellä huomioimisella. Toiminnassa on otettu huomioon lasten ikä- ja kehitystaso sekä lapsilähtöisyys. Green Care -ryhmänohjausten avulla lapsille annetaan mallia tärkeiden arvojen omaksumiseksi. Asiakastyön osaaminen näkyy toiminnan suunnittelussa lapsiryhmälle sopivaksi sekä lapsille annetusta tuesta ja ohjauksesta toiminnan aikana. Toimin lasten kanssa vuorovaikutuksessa ja dialogista vuoropuhelua käyttäen. Lapsille järjestetty toiminta oli suunniteltu varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet huomioiden ja alan lähdemateriaaliin tutustuen.

Osallistava yhteiskuntaosaaminen tulee projektissa esille lasten kuulluksi tulemisella sekä toiminnan suunnittelemisella osallisuutta tukevaksi. Tenavatallin Green Care -projektia tehdessäni tutustuin varhaiskasvatuksen asiakirjoihin ja otin ne huomioon toiminnan suunnittelussa. Verkostotyöskentely eri tahojen kanssa on vahvistanut palvelujärjestelmäosaamistani. Opinnäytetyöni projektipäällikkönä toimiminen on opettanut minulle ammatillisia valmiuksia ja projektissa työskentelemisen taitoja sekä johtamisosaamista. Tutkimuksellinen kehittämisosaaminen näkyy opinnäytetyössäni selkeästi uudenlaisen menetelmän hyödyntämisessä varhaiskasvatuksessa. Reflektiivinen työskentely opinnäytetyön edetessä on osa kehittämisosaamista.

5.6 Koko prosessin arviointi

Kokonaisuudessaan Tenavatallin Green Care -projekti on sujunut hyvin. Projektisuunnitelman tekeminen tuntui aluksi vaikealta, koska en ollut koskaan ennen työskennellyt minkään projektin parissa. Tämän vuoksi oli vaikea koittaa hahmottaa, mitä kaikkia asioita projektissa tulee ottaa huomioon. Alun vaikeuksien jälkeen projektisuunnitelman teko kuitenkin helpottui. Projektisuunnitelman teko olisi kannattanut aikatauluttaa itselle paremmin, jotta sen kanssa ei olisi

tullut niin kiire. Päätehtävien muodostuminen varsinaisen opinnäytetyön kirjoitusvaiheessa auttoi mielestäni opinnäytetyöni ymmärrettävyyteen ja rakenteeseen positiivisella tavalla.

Tenavatallin Green Care -projekti on kehittänyt omaa ammatillisuuttani, ryhmänohjaustaitojani, Green Care -tietouttani sekä projektityöskentelyn taitoja. Projektin ansiosta olen oppinut työyhteisössä toimimisen taitoja, palautteen vastaanottamista sekä oman toiminnan arvioimista itsereflektiolla. Green Care -ryhmänohjausten avulla sain itsevarmuutta ohjaustilanteisiin sekä hyvää ja rakentavaa palautetta ryhmänohjaustaidoistani. Green Care -tietouteni on kasvanut huimasti lähdekirjallisuutta tutkimalla sekä haastattelemalla ammattilaisia.

Lapsiryhmän ohjaaminen oli joissakin tilanteissa haasteellista, koska ryhmään kuului paljon eri-ikäisiä lapsia. Koen, että ryhmän ohjaaminen olisi ollut helpompaa, jos lapset olisivat olleet saman ikäisiä. Tämä haaste kuitenkin antoi itsevarmuutta omaan työskentelyyn ja myös uutta näkökulmaan lapsiryhmän ohjaamisesta. Green Care -toiminnan suunnittelu tuntui aluksi haastavalta, mutta lähdekirjallisuuden avulla suunnittelu ja toteutus onnistuivat kiitettävästi. Projektia varten minun on pitänyt verkostoitua Tenavatallin henkilökunnan, Palveleva Yhteisö -hankkeen sekä Isokummun lammastilan kanssa. Verkostoituminen on parantanut yhteistyötaitojani ja opettanut verkostojen tärkeydestä sosiaalialalla työskenneltäessä.

6 POHDINTA

Mielestäni Green Care on aiheena todella ajankohtainen ja tärkeä, erityisesti sen sijoittuessa varhaiskasvatusympäristöön. Erilaisten tietokonepelien yleistyessä lasten ulkona viettämä aika on vähentynyt jo omista alakouluajoista huomattavasti. Pelit korvaavat helposti ulkoleikit, jolloin liikkuminen, tutkiminen ja luova toiminta ovat vaarassa jäädä todella vähälle lasten arjessa. Tämä vaikuttaa väistämättä myös lapsen tulevaan suhtautumiseen luontoon ja sen merkitykseen hänen elämässään. Varhaiskasvatuksessa tähän ongelmaan on mahdollista vaikuttaa vielä hyvissä ajoin.

Green Care -ryhmänohjaukset kesäkuussa eivät tuottaneet ongelmaa kesälomakaudesta huolimatta. Sen sijaan lapsimäärien vaihtelut ja sääolosuhteet olivat tekijöitä, joiden takia ennalta sovittuja Green Care -ryhmänohjausten päivämääriä jouduttiin välillä siirtää. Tämä ei kuitenkaan aiheuttanut millekään osapuolelle haittaa, vaan kaikki olivat joustavasti mukana projektissa.

Green Care -ryhmänohjauksissa pohdin sekä yksin että Tenavatallin henkilökunnan kanssa eri-ikäisen lapsiryhmän ohjaamisen haasteita. Lasten ikien suuret erot tuottivat jonkin verran haastetta jo toiminnan suunnitteluvaiheessa, mutta myös ohjaaminen oli ajoittain vaikeaa lasten kehitystason ollessa eri luokkaa keskenään. Tähän olisi voinut vaikuttaa jakamalla lapset esimerkiksi kahteen ryhmään, nuorempiin ja vanhempiin. Se olisi kuitenkin ollut käytännön toteutuksen kannalta vaikeaa, joten päädyin koko ryhmän yhteiseen toimintaan. Toimin ohjaustilanteissa tilanteen vaatimalla tavalla ja ohjeistin lapsia ensin yhteisesti, mutta myös tarvittaessa yksilöllisesti. Kaiken kaikkiaan Green Care -ryhmänohjaukset olivat mielestäni kaiken ikäisille lapsille sopivia.

Tenavatallin Green Care -projekti antoi eväitä Tenavatallin varhaiskasvattajien arjen Green Care -toimintoihin. Ajatusta olisi mahdollista kehittää ja laajentaa vielä monin tavoin esimerkiksi toisen sosionomin opinnäytetyönä. Green Care on vielä melko outo käsite varhaiskasvatuksessa, joten monenlaisilla jatkoprojekteilla sitä voisi tuoda näkyvämmäksi ja suuremmaksi osaksi varhaiskasvatuksen arkea. Opinnäytetyössäni koen onnistuneeni lapsille tärkeiden kokemusten mahdollistamisessa, Green Caren näkyväksi tuomisessa sekä idearikkaan oppaan tuottamisessa päätehtävieni avulla.

Minulla ei ole aikaisempaa kokemusta projektityöskentelystä. Se on ollut todella vaativaa ja raskastakin, ja aikaa siihen kului enemmän kuin odotin. Sujuva yhteistyö Tenavatallin varhaiskasvattajien kanssa teki kuitenkin projektin kulusta mukavaa ja mielekästä. He suhtautuivat todella innokkaasti ja avoimin mielin projektiini. Käytin projektin edetessä paljon aikaa reflektiiviseen pohdintaan, joka on auttanut opinnäytetyön kirjallisen osuuden työstämisessä. Kokonaisuudessaan projekti on ollut todella antoisa ja opettavainen. Uskon tästä projektista ja sen läpikäymisestä olevan itselleni suurta hyötyä tulevaisuudessa. Tämä projekti on ollut todella suuri etappi oman ammatillisen kasvuni näkökulmasta. Kokemukset, tiedot, taidot ja ennen kaikkea oma itsevarmuuteni on saanut valtavasti lisäystä tämän projektin myötä.

Tämän projektin myötä olen saanut paljon uutta tietoa Green Care -toiminnasta ja sen hyödyllisyydestä ja tarpeellisuudesta. Näin ollen olen saanut myös itselleni yhden työvälineen lisää tulevaisuutta ajatellen. Olen myös itse saanut todistaa opinnäytetyöprosessin aikana luonnon ja eläinten hyötyjä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Luonnossa lenkkeily koiran kanssa on antanut minulle voimavaroja, joita ilman tämän projektin tekeminen olisi ollut mahdotonta. Uskon monien ihmisten olevan kiinnostunut Green Caresta ja sen mahdollisuuksista eri elämäntilanteissa olevien ihmisten kanssa työskenneltäessä. Tämän projektin tuotos, Green Care -opas, on myös muiden varhaiskasvattajien hyödynnettävissä, kuten päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja ryhmäperhepäiväkodeissa. Tenavatallin Green Care -projekti saa myös laajempaa näkyvyyttä Green Care Finland ry:n toimesta heidän ottaessa sen nettisivuillensa esille.

LÄHTEET

Aaltonen, H. & Sjöholm, M. 2016. Lasten kanssa luontoon. Opas luontotoimintapäivän järjestämiseen. Saatavissa: http://peppivoimaa.fi/wp-content/uploads/2016/01/Peppi_Lasten-kanssa-luontoon_Opas_final_LR.pdf. Viitattu 11.9.2016.

Green Care Finland ry. 2016a. Green Care toimialat. Saatavissa: http://www.gcfinland.fi/toimialat?parent=MitaOnGreenCarePaavalikko. Viitattu 16.7.2016.

Green Care Finland ry. 2016b. Menetelmät. Saatavissa: http://www.gcfinland.fi/Menetelmat?parent=MitaOnGreenCarePaavalikko. Viitattu 5.4.2016.

Ikäheimo, K. 2013. Eläinavusteisen työskentelyn määritelmiä ja termejä (AAA ja AAT). Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa - Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Solution Models House, 10–13.

Louv, R. 2005. Last child in the woods. Saving our children from nature-defict disorder. London: Atlantic Books.

Matikainen, E. 2008. Sisältöorientaatiot, kaksi esimerkkiä. Teoksessa A. Helenius & R. Korhonen (toim.) Pedagogiikan palikat. Johdatus varhaiskasvatukseen ja kehitykseen. Helsinki: WSOY, 151–152.

MTT, THL & Lapin AMK. 2014. Green Care -työkirja. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos sekä Lapin ammattikorkeakoulu. Saatavissa: https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/mtt/julkaisut/green-care-tyokirja-17.3.2014.pdf. Viitattu 1.9.2016.

Opetushallitus. 2016. Varhaiskasvatus. Saatavissa: http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/varhaiskasvatus. Viitattu 8.8.2016.

Salonen, K. 2010. Mielen luonto. Eko- ja ympäristöpsykologinen näkökulma. Helsinki, Green Spot.

Sinkkonen, J. 2013. Lapsen yksilökehitys ja suhde eläimiin. Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa - Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Solution Models House, 37–43.

Suomi, A., Juusola, M. & Anundi, E. 2016. Vihreä hoiva ja voima. Helsinki: Voimakirja.

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1. Viitattu 25.7.2016.

Parikka-Nihti, M. & Suomela, L. 2014. Iloa ja ihmettelyä. Ympäristökasvatus varhaislapsuudessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Pitkänen, K. & Yli-Viikari, A. 2016. Iloa luonnosta – lapset luontoon ja liikkumaan. LIITO-lehti. Saatavissa: http://www.iloaluonnosta.fi/files/4098/Iloa_luonnosta_juttu_LIITO-lehdessa.pdf. Viitattu 5.9.2016.

Vehmasto, E. 2014. Green Care -palvelutyypit Suomessa. Teoksessa E. Vehmasto (toim.) Green Care -toimintatavan suuntaviivat Suomessa. MTT Kasvu 20. Jokioinen: MTT, 29–48.

Vienola, V. 2016. Varhaisvuosien eettinen kasvatus. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. 3. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 164–180.

LIITE1/1

TENAVATALLIN GREEN CARE -OPAS

LIITE1/2

JOHDANTO

Tämä opas on osa opinnäytetyötäni, jossa käsitellään Green Care -toimintaa varhaiskasvatuksen kentällä. Oppaan tarkoituksena on tuoda ideoita ja vinkkejä Green Caren toteuttamiseksi Tenavatallilla.

Haluan kiittää yhteistyöstä Tenavatallin aikuisia ja lapsia! Teidän avullanne tämä projekti onnistui suunnitellusti. Toivon, että projekti oli teille antoisa ja tämä opas tuo teille iloa ja hyötyä!

Toholammilla syyskuussa 2016

Maija Myllymäki

MUURAHAISTEN TARKKAILU

- Etsikää metsästä muurahaisten kulkureitti.
- Tutkikaa muurahaisten liikkeitä.
- Mitä muurahaiset kantavat mukanaan?
- Mitä ne tekevät tavatessaan toisen muurahaisen?
- Minne ne vievät kantamansa tavarat?
- Mistä löydätte suurimman muurahaispesän?

KASVIEN KAUNEUSNÄYTTELY

- Jokainen lapsi saa etsiä luonnosta mielestään kauneimman kasvin.
- Lapset saavat itse yrittää tunnistaa kasvinsa, aikuinen auttaa tarvittaessa.
- Jokainen lapsi esittelee oman kasvinsa ja kertoo, miksi valitsi sen. Mikä tekee kasvista kauniin lapsen mielestä?

VEDEN OLOMUOTOJEN TARKASTELU

- Sulattakaa lunta tai jäätä.
- Lapset saavat havainnoida lumen/jään sulamista.
- Laittakaa astiaan vettä ja viekää se pakastimeen tai ulos pakkaseen.

VALOKUVAAMAAN LUONTOON

- Ottakaa digikamera ja lähtekää yhdessä etsimään hyviä kuvauspaikkoja.
- Lapset saavat valita, mitä haluavat kuvata luonnossa. Myös eläinten kuvaaminen on hauskaa.
- Aikuinen opastaa lasta kameran käytössä ja valokuvauksessa.
- Laittakaa kuvat kaikkien nähtäville ryhmiksen seinälle, jotta kaikki saavat ihailla niitä.

KOIRAVIERAILU

- Järjestäkää koiravierailu Suomen Kennelliiton kaverikoiratoiminnan kautta tai pyytäkää joku muu luotettava koiravierailija käymään.
- Käykää etukäteen läpi, miten koiran kanssa tulee käyttäytyä ja keskustelkaa lasta askarruttavat kysymykset auki.
- Olisi hyvä toteuttaa vierailu pienryhmittäin, jotta tilanne olisi miellyttävämpi koiralle ja lapsille.
- Olisi hyvä, jos lapsi saisi muodostaa oman vuorovaikutussuhteen koiran kanssa tutustumalla siihen rauhassa.
- Aikuiset valvovat lasten käyttäytymistä, jotta kukaan ei käyttäydy väärin koiraa kohtaan.
- Lähimmät Kennelliiton kaverikoirat löydätte osoitteesta: www.kennelliitto.fi/kaverikoirat.

LEHTIKOLLAASI

- Käykää keräämässä erilaisia ja erivärisiä puiden ja pensaiden lehtiä.
- Kuivattakaa lehdet sanomalehden välissä.
- Liimatkaa lehdet isolle kartongille.
- Vinkki: Tämä tehtävä on erityisen mukava syksyllä, jolloin lehtiä löytyy paljon erivärisiä.

ELÄINÄÄNET

- Miettikää, miten eri eläimet ääntelevät.
- Aikuinen soittaa eläinääniä esimerkiksi tietokoneelta ja lapset saavat kertoa, mikä eläin on kyseessä.
- Voitte myös halutessanne itse tehdä ääniä, jolloin toiset yrittävät arvata, mitä eläintä toinen esittää.

ELÄINPÄIVÄ

- Järjestäkää eläinpäivä.
- Sopikaa, että jokainen lapsi saa tuoda eläinpäivänä yhden pehmolelun, joka kuvastaa lapsen lempieläintä.
- Lapset saavat kertoa päivän aikana omasta eläimestään ja siitä, miksi hän tykkää siitä.
- Lapset saavat tutustua toisten pehmoleueläimiin ja neuvoa toisilleen, miten omaa eläintä hoidetaan.

TUTKIMUSMATKA SUURENNUSLASIEN KANSSA

- Lähtekää tutkimaan suurennuslasien kanssa luontoa tai vaihtoehtoisesti tuokaa sisälle luonnonmateriaaleja, joita voitte tutkia. Myös ötökät ovat mielenkiintoisia tutkittavia.
- Aikuinen opastaa lapsia suurennuslasin käyttöön, jotta saadaan materiaalien yksityiskohdat näkyviin.
- Jokainen voi etsiä materiaaleista suurennuslasin avulla oman lempikohtansa ja esitellä sen muulle ryhmälle.

KEVÄÄN MERKIT

- Menkää yhdessä tarkastelemaan ulos kevään tuloa.
- Miettikää, mitä muutoksia kevät tuo tullessaan puille ja kasveille.
- Käykää vähintään kerran viikossa havainnoimassa samoja kohtia luonnossa ja keskustelkaa siitä, mitä muutoksia viikon aikana on tapahtunut.

AURINGONKUKKIEN ISTUTUS

- Hankkikaa auringonkukan siemeniä.
- Istuttakaa ne toukokuussa maahan tai yhteen isompaan purkkiin.
- Jos istutatte maahan, muistakaa suojata ne pakkaselta. Jos istutatte purkkiin, siirtäkää ne maahan niiden ollessa 20-30cm pituisia.
- Muistakaa kastella säännöllisesti.

AARTEENETSINTÄ

- Aikuinen piilottaa jonkin aarteen metsään tai muuhun sopivaan ympäristöön ulkona.
- Aikuinen tekee luonnonmateriaaleista opasteita aarteelle, esimerkiksi oksista nuolia oikeaan suuntaan.
- Lapsia opastetaan havainnoimaan luontoa ja sieltä löytyviä opastuksia.
- Tärkeää on toimia ryhmänä!
- Vinkki: opasteiden sijasta aikuinen voi tehdä myös aarrekartan.

MAATILAVIERAILU

- Järjestäkää maatilavierailu läheiselle maatilalle.
- Tutustukaa lasten kanssa eri eläimiin ja miten niitä tulee lähestyä.
- Jos on mahdollista, lapset voivat tehdä pieniä "töitä", kuten ruokkia eläimiä.

ÄÄNIÄ KUUNTELEMASSA

- Etsikää rauhallinen paikka esimerkiksi läheisestä metsästä.
- Kaikki etsivät mukavan paikan, missä haluavat istua ja kuunnella luonnon ääniä.
- Aikuinen valitsee lapsiryhmän mukaan sopivan ajan hiljaiselle kuunteluhetkelle.
- Keskustelkaa siitä, mitä ääniä kuulitte.

ETSINTÄKUULUTETUT KASVIT

- Aikuinen on tulostanut kuvan esimerkiksi kasvista, puun lehdestä tai kävystä.
- Lapset etsivät kuvaa vastaavan kasvin ja yrittävät myös tunnistaa sen.
- Mahdollisuuksien mukaan voitte käyttää löytämiänne kasveja myöhemmin esimerkiksi askarteluun.

NENÄT KÄYTTÖÖN

- Kerätkää luonnosta erilaisia materiaaleja, kuten sammalta, käpyjä, kasveja ja jäkälää.
- Lasten silmät sidotaan vuorotellen.
- Aikuinen antaa lapselle haisteltavaksi yhden asian kerrallaan. Lapsi saa yrittää haistelemalla selvittää, mikä asia on kyseessä. Vaihtoehtoisesti tunnistamiseen voi käyttää myös tunnustelua.
- Jokainen saa kertoa lopuksi, mikä haju oli omasta mielestä hyvä ja mikä ei.

VAPAA LEIKKI

- Toiminnallisten tuokioiden lisäksi muistakaa nauttia myös vapaasta leikistä metsässä ja muussa luonnonympäristössä!
- Lapset ovat luovia ja kekseliäitä, joten antakaa lasten ideoida välillä leikkejä.
- Vapaaseen leikkiin voitte käyttää mitä tahansa turvallista ympäristöä.

LIITE1/11

KIITOS YHTEISTYÖSTÄ TENAVATALLI JA ISOKUMMUN LAMMASTILA!

Maija Myllymäki

TENAVATALLIN GREEN CARE – PROJEKTI

Opas Green Care -menetelmien hyödyntämiseen ryhmiksen arjessa

Projektisuunnitelma
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Huhtikuu 2016

SISÄLLYS

1 JOHDANTO **1**

2 PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET **2**
2.1 Projektin tavoitteet **2**
2.2 Tulosten määrittely ja laatu **3**
2.3 Projektissa huomioon otettavat lait ja säädökset **4**

3 TIETOPERUSTA **5**
3.1 Varhaiskasvatus **5**
3.2 Green Care **5**

4 PROJEKTIORGANISAATIO **8**
4.1 Projektin yhteistyötahot ja ohjausryhmä **8**
4.2 Projektiryhmä, työryhmät ja projektipäällikkö/ -vastaava **8**
4.3 Tukihenkilöt

5 TOTEUTUSSUUNNITELMA JA PROJEKTIBUDJETTI **9**
5.1 Tehtäväluettelo ja aikataulu **9**
5.2 Tehtävien työvaiheet ja muodot **9**
5.3 Projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit **10**
5.4 Projektibudjetti **10**

6 OHJAUSSUUNNITELMA **12**
6.1 Ohjausryhmän, projektiryhmän ja työryhmien kokoukset **12**
6.2 Projektin tiedottaminen ja dokumentointi **12**
6.3 Projektin laadunvarmistus **12**

LÄHTEET **13**
LIITTEET

KUVIOT

KUVIO 1. Green Care -toimintatapa **6**

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Projektin tavoitteet **2**

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö tehdään projektirakenteella Eskolan kyläpalvelu Oy:n ylläpitämään ryhmäperhepäiväkoti Tenavatalliin. Opinnäytetyön tarkoituksena on opettaa Tenavatallin lapsille luonnon ja eläinten kunnioittamista sekä tutustua eri eläimiin ja luontoon interventioiden avulla. Tavoitteena on tuottaa käytännön työtä tukeva Green Care -opas Eskolan ryhmäperhepäiväkotiin Green Care -menetelmien hyödyntämiseksi arjessa. Opinnäytetyö suoritetaan lapsilähtöisesti lasten ikä ja kehitystaso huomioiden.

Työn tilaajana toimii Eskolan kyläyhdistyksen hallinnoima Palveleva Yhteisö -hanke. Opinnäytetyö tukee varhaiskasvatussuunnitelman mukaista eettistä kasvua ja arvojen välittämistä lapsille. Opinnäytetyö suoritetaan lasten parissa, joka mahdollistaa minulle varhaiskasvatuskelpoisuuden saamisen. Projektin pääkäsitteet ovat varhaiskasvatus, Green Care.

2 PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET

Projektin taustalla on oma mielenkiintoni varhaiskasvatukseen sekä eläimiin ja luontoon, joten alle kouluikäisten kanssa tehtävä projekti oli luonnollinen vaihtoehto. Projekti alle kouluikäisten lasten kanssa mahdollistaa myös minulle varhaiskasvatuskelpoisuuden saamisen. Ajatus opinnäytetyön tekemisestä Tenavatalliin tuli opettajaltani, joka tiesi heidän hyödyntävän jo ennestään Green Care -toimintamallia.

2.1 Projektin tavoitteet

Projektista on tehty tavoitetaulukko (TAULUKKO 1), johon on eritelty toiminnalliset tavoitteet, prosessitavoitteet ja tulostavoitteet asiakkaan, organisaation ja sosionomin omasta näkökulmasta.

TAULUKKO 1. Projektin tavoitteet

	Asiakas	**Organisaatio**	**SA-itse**
Toiminnalliset tavoitteet	Eettisen kasvun tukeminen ja onnistumisen kokemukset	Yhteistyö ammattikorkeakoulun kanssa sekä toimintaperiaatteiden mukaisten toiminnallisuuden, luontolähtöisyyden ja liikunnallisuuden toteutuminen	Oman ammatillisuuden kehittäminen, ryhmänohjaustaitojen kehittyminen, Green Care-tietouden lisääminen
Prosessitavoitteet	Luonnon ja eläinten kunnioittamisen merkityksen oppiminen,	Verkostokokoukset	Lapsiryhmän ohjaaminen, Green Care -toiminnan suunnittelu ja toteutus, verkostoituminen

	yhteisöllisyyden vahvistaminen		
Tulostavoitteet	Aktiivinen osallistuminen ryhmän toimintaan, mielekäs tekeminen	Green Care -opas käytännön työskentelyn tueksi	Valmis opinnäytetyö ja varhaiskasvatuskelpoisuuden saaminen

Toiminnalliset tavoitteet asiakkaan eli lasten kannalta ovat eettisen kasvun tukeminen ja mielekäs tekeminen. Organisaation toiminnallisia tavoitteita ovat ammattikorkeakoulun kanssa tehtävä yhteistyö sekä heidän toimintaperiaatteidensa mukaisten toiminnallisuuden, luontolähtöisyyden ja liikunnallisuuden toteutuminen. Itse sosionomin toiminnalliset tavoitteet ovat hyvin selkeät. Tässä opinnäytetyöprojektissa toimimisen kautta tavoitteena on oman ammatillisuuden kehittäminen, ryhmänohjaustaitojen kehittyminen sekä Green Care -tietouden lisääminen.

Asiakkaiden osalta prosessitavoitteiksi on nimetty luonnon ja eläinten kunnioittamisen oppiminen sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen. Organisaation osalta prosessitavoitteet koskevat verkostokokouksia ja niihin osallistumista. Omat prosessitavoitteet ovat koko projektissa huomioitavat asiat kuten lapsiryhmän ohjaaminen, Green Care -toiminnan suunnittelu ja toteutus sekä verkostoituminen.

Tulostavoitteena asiakkaille eli lapsille on aktiivinen osallistuminen ryhmän toimintaan sekä mielekäs tekeminen. Organisaation tulostavoitteena on heidän toiveidensa mukaisesti toimivan Green Care -oppaan saaminen käyttöön, joka myös palvelee käytäntöä. Myös toisten Green Care -menetelmistä kiinnostuneiden päiväkotien on mahdollista hyödyntää opasta omassa arjessaan. Sosionomin näkökulmasta tulostavoite on selkeä ja keskeinen eli opinnäytetyön valmiiksi saaminen sekä sen avulla varhaiskasvatuskelpoisuuden saaminen.

2.2 Tulosten määrittely ja laatu

Kerään interventioiden jälkeen palautetta lapsilta ja ryhmäperhepäiväkodin henkilökunnalta, jotta työn tuloksia voidaan arvioida mahdollisimman monesta näkökulmasta. Myös omat reflektiot, pohdinnat ja oppimispäiväkirja sekä keskustelut ohjaajan kanssa edistävät laadun arviointia.

2.3 Projektissa huomioon otettavat lait ja säädökset

Opinnäytetyöni pohjalla on varhaiskasvatuslaki (36/1973), jossa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen ja varhaiskasvatuksen tavoitteet. Huomioon on otettava myös asetus lasten päivähoidosta (239/1973). Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) huomioidaan varhaiskasvatuslain mukaan järjestettyyn toimintaan soveltavasti, vaikka päivähoito ei olekaan sosiaalihuoltoa. Huomioon otetaan myös sosiaalialan ammattieettiset ohjeet sekä valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma ja Tenavatallin omat toimintaperiaatteet. (Varhaiskasvatuslaki 36/1973; Asetus lasten päivähoidosta 239/1973; Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000.)

3 TIETOPERUSTA

3.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan alle kouluikäisten lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen suunnitelmallista ja tavoitteellista tukemista yhdessä ammattitaitoisen henkilöstön ja vanhempien kanssa. Varhaiskasvatusta voidaan järjestää päiväkodin lisäksi myös esimerkiksi ryhmäperhepäiväkodissa. Varhaiskasvatus on kokonaisuus, jossa yhdistyvät lapsen hoito, opetus ja kasvatus vuorovaikutuksellisena yhteistoimintana. Valtakunnallinen varhaiskasvatuksen perusteet ohjaa kaikkea varhaiskasvatusta ja sen henkilöstöä. Varhaiskasvatuksessa tulisi huomioida jokainen lapsi yksilöllisesti, jotta varhaiskasvatuksen ensisijainen tavoite, hyvinvoiva lapsi, toteutuisi. Lapsen hyvinvoinnin perustana on perustarpeista huolehtiminen, terveyden ja toimintakyvyn tukeminen sekä terveen itsetunnon vahvistaminen. (Opetushallitus 2016; Stakes 2005.)

Varhaiskasvatusympäristöllä on suuri merkitys lapsen mielenkiinnon ja kokeilunhalun kannalta. Varhaiskasvatusympäristöön kuuluvat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät. Oikein koostettu ja suunniteltu varhaiskasvatusympäristö kannustaa lapsia heille luontaiseen tapaan toimia leikkimällä, tutkimalla, liikkumalla ja osallistumalla. Lapsen oppiminen on parhaimmillaan hänen ollessa aktiivinen ja kiinnostunut eri asioista. Oppimista voidaan siis tukea oikeanlaisella varhaiskasvatusympäristöllä. Myös varhaiskasvatusympäristön myönteinen ilmapiiri on tärkeässä osassa lapsen viihtymisen ja hyvinvoinnin kannalta. (Stakes 2005.)

3.2 Green Care

Green Care -toimintatapa (KUVIO 1) on vastuullista, ammatillista ja tavoitteellista toimintaa, jolla pyritään vaikuttamaan positiivisesti ihmisen hyvinvointiin ja elämänlaatuun eläin- ja luontoavusteisilla menetelmillä. Green Caren kolme peruselementtiä ovat luonto, toiminta ja yhteisö. Positiiviset vaikutukset hyvinvointiin perustuvat luonnon elvyttävyyteen, kokemuksellisuuteen ja osallisuuteen. Luonto vaikuttaa

myönteisesti sekä henkiseen että fyysiseen hyvinvointiin. Ulkona liikkuminen parantaa kuntoa ja kehonhallintaa sekä vaikuttaa ruokahaluun ja unen laatuun positiivisesti. Luonto voi toimia virikkeellisenä oppimisympäristönä sekä rauhoittavana tekijänä kiireisessä arjessa. Usein Green Care -toiminta sijoittuu luontoon tai maatilalle, mutta sitä voidaan käyttää myös kaupunkiolosuhteissa. (Green Care Finland 2016a; MTT, THL & Lapin AMK 2014.)

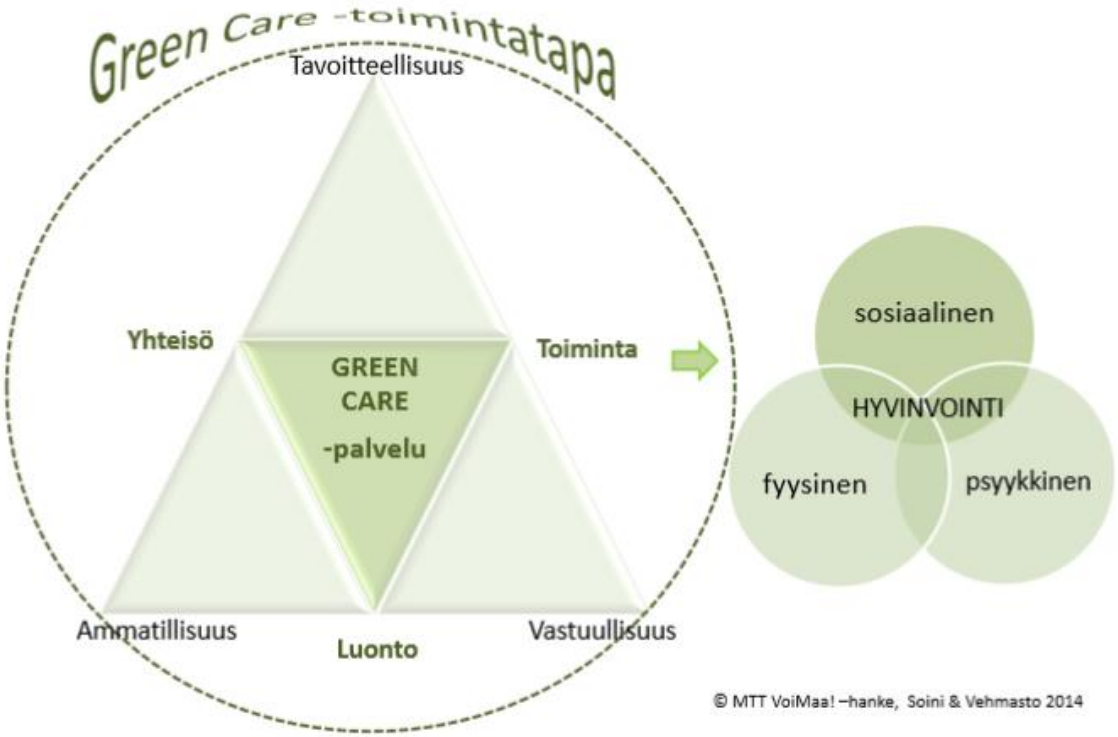

KUVIO 1. Green Care -toimintatapa (Soini & Vehmasto 2014)

Green Care voidaan jakaa luontohoivaan ja luontovoimaan. Jakautuminen ei ole yksiselitteistä, vaan osan palveluiden piirteet sekoittuvat. Luontohoivan palvelut kuuluvat julkisen sektorin järjestämisvastuulle ja sinne lukeutuvat useimmiten kuntoutuksen, hoivan ja sosiaalipalvelun asiakkaat. Luontohoivan palveluiden tavoitteena on yleensä terveyden ja toimintakyvyn tukeminen sekä elämänlaadun kohentaminen. Luontovoimaan taas kuuluvat palvelut, joita voivat järjestää monet tahot. Luontovoimapalveluiden tavoitteena on voimaantuminen ja syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen. Myös tavoitteelliset luontolähtöiset hyvinvointipalvelut sekä vapaa-aikaan ja kasvatukseen liittyvä tavoitteellinen toiminta kuuluvat luontovoiman palveluihin. (Soini & Vehmasto 2014.)

Green Caren menetelmiä ovat eläinavusteisuus, luontoavusteisuus, viherympäristön kuntouttava käyttö sekä maatilan käyttö kuntoutuksessa ja kasvatuksessa. Eläinavusteisessa työskentelyssä voidaan käyttää lähes mitä eläimiä tahansa, mutta tunnetuimpia eläinavusteisen toiminnan muotoja ovat ratsastusterapia ja kaverikoiratoiminta. Luontoavusteisessa toiminnassa luontoa voidaan käyttää esimerkiksi terapiaympäristönä hoidossa ja kuntoutuksessa sen rauhoittavien vaikutusten ja mielialan kohentumisen ansiosta. Viherympäristöä voidaan käyttää kuntouttavasti joko aktiivisella toiminnalla, esimerkiksi puutarhatoiminnalla, tai vain viettämällä aikaa viherympäristössä. Maatilan käyttö kuntoutusympäristönä on monipuolinen muun muassa sen rytmin, eläinten läsnäolon ja toiminnallisuuden vuoksi. (Green Care Finland 2016b.)

4 PROJEKTIORGANISAATIO

4.1 Projektin yhteistyötahot ja ohjausryhmä

Projektissa yhteistyötahoina toimivat Eskolan Kyläpalvelut Oy, Palveleva Yhteisö -hanke, ryhmäperhepäiväkoti Tenavatalli, Isokummun maatila sekä opinnäytetyön ohjaava opettaja.

4.2 Projektiryhmä, työryhmät ja projektipäällikkö/ -vastaava

Toimin itse opinnäytetyön tekijänä projektipäällikkönä sekä -vastaavana. Opinnäytetyön projektiryhmän tärkeitä henkilöitä ovat ohjaava opettajani, päivähoidon esimies, Tenavatallin yhteyshenkilö sekä Palveleva Yhteisö -hankkeen työntekijä. He kaikki auttavat omalta osaltaan kehittämään opinnäytetyötäni antaen ajatuksia ja ideoita, jotta opinnäytetyöstäni olisi mahdollisimman paljon hyötyä käytännön työssä.

4.3 Tukihenkilöt

Tukihenkilöitä ovat edellä mainitun projektityöryhmän lisäksi asiantuntijatieto ja yhteyshenkilöt, joita hyödynnän tässä opinnäytetyössä. Nämä tahot auttavat eteenpäin projektissa ja tukevat mahdollisissa ongelmatilanteissa.

5 TOTEUTUSSUUNNITELMA JA PROJEKTIBUDJETTI

5.1 Tehtäväluettelo ja aikataulu

Otin yhteyttä ensimmäisen kerran sähköpostitse Eskolan Palveleva Yhteisö -hankkeen hanketyöntekijään joulukuussa 2015. Tiedustelin heidän ja Tenavatallin yhteistyöhalukkuutta ja sovimme ensimmäisen tapaamisen heti seuraavalle viikolle. Keskustelimme hanketyöntekijän ja Tenavatallin työntekijän kanssa heidän toiveistaan opinnäytetyöhön liittyen ja samalla Tenavatallin tiloihin tutustuen. Tutustumiskäynnin jälkeen keskustelin ohjaavan opettajani kanssa projektin mahdollisesta kulusta.

Opinnäytetyön suunnitteleminen sekä projektisuunnitelman tekeminen ja kirjoittaminen tapahtuvat tammikuusta huhtikuuhun 2016. Palautus ohjaavalle opettajalle tapahtuu huhtikuussa 2016. Projektisuunnitelman esittäminen muulle projektiryhmälle tehdään heti opettajan hyväksyttyä suunnitelma. Interventiot on tarkoitus suorittaa toukokuussa 2016. Ennen interventioita tulen jakamaan lasten vanhemmille tiedotteen opinnäytetyöstäni (LIITE 1).

Projektin päätehtävinä ovat työpajat, tapaamiset projektiryhmän kanssa sekä Green Care -oppaan tekeminen. Interventioissa Tenavatallin lasten kanssa askarrellaan, liikutaan luonnossa sekä käydään tutustumassa Isokummun lammastilan eläimiin. Interventiot järjestetään toukokuussa.

5.2 Tehtävien työvaiheet ja muodot

Projekti toteutetaan Eskolan Kyläpalvelut Oy:n ylläpitämään 12 -paikkaiseen ryhmäperhepäiväkoti Tenavatalliin. Green Care -toimintamalliin perustuvat interventiot koostuvat luonto- ja eläinaiheisista askarteluista, luonnossa liikkumisesta sekä vierailusta Isokummun lammastilalle. Interventioissa tulee selkeästi esille aloitus-, to-

teutus- ja lopetusvaihe. Aloitusvaiheessa pohjustetaan intervention varsinaista toteutusvaihetta. Toteutusvaiheessa on itse toimintaa ja lopetusvaiheessa kerätään palaute.

Ensimmäisen intervention tarkoituksena on tutustua lasten kanssa ja keskustella luonnosta ja eläimistä. Näiden keskusteluiden pohjalta maalataan aiheeseen liittyviä teoksia. Toisessa interventiossa lähdetään lasten kanssa luontoon. Jokainen lapsi saa kerätä luonnosta haluamiaan luonnonmateriaaleja kuten kiviä, lehtiä tai oksia. Nämä materiaalit toimivat kolmannen intervention askartelumateriaaleina. Neljännessä interventiossa mennään Eskolan Kyläpalvelu Oy:n kummimaatilalle Isokummun lammastilalle tutustumaan maatilan eläimiin.

Lasten havainnointia suoritan jokaisen intervention aikana. Jokaisen intervention jälkeen kaikki ikä- ja kehitystasoltaan kykenevät lapset antavat oman palautteensa toiminnasta (LIITE 2). Henkilökunnalta pyydetään suullinen palaute jokaisen intervention jälkeen ja kirjallinen palaute (LIITE 3) kaikkien interventioiden jälkeen. Henkilökunnalta pyydetään myös kirjallinen palaute oppaan valmistuttua (LIITE 4).

5.3 Projektin potentiaaliset ongelmat ja riskit

Projektia tehtäessä tulee ottaa huomioon tekijät, jotka voivat muuttaa projektin kulkua. Aikataulu tulee luultavasti olemaan melko kiireinen interventioiden ajoittuessa toukokuulle ennen kesälomakautta. Myös työelämän puolelta mahdolliset aikataulumuutokset voivat muuttaa projektin aikataulutusta. Opinnäytetyöntekijän sairastuessa voisi tulla haasteita aikataulun ja projektin etenemisen kannalta.

5.4 Projektibudjetti

Projektissa kuluja aiheutuu matkakuluista, sosionomin palkasta sekä materiaalikustannuksista. Tässä projektissa sosionomille ei makseta palkkaa, mutta työn arvo lasketaan toteutukseen käytetystä ajasta. Materiaaleja saan käyttöön Tenavatallista.

Materiaalikulut	0€
Matkakulut	50€
Sosionomin palkka 10e/h (10h)	100€
Yhteensä	150€

6 OHJAUSSUUNNITELMA

6.1 Ohjausryhmän, projektiryhmän ja työryhmien kokoukset

Kaikki tapaamiset opinnäytetyötäni koskien sovitaan ja järjestetään tapauskohtaisesti. Ennen interventioita tarkoituksena olisi projektiryhmän kokoontuminen, jossa esitellään projektisuunnitelma. Näin kaikki ovat varmasti tietoisia interventioiden sisällöistä ja projektin kulusta. Opinnäytetyöohjaukset sovitaan ohjaavan opettajani kanssa.

6.2 Projektin tiedottaminen ja dokumentointi

Kirjoitan koko projektin ajan reflektoivaa oppimispäiväkirjaa. Kirjaan sinne myös interventioissa ja tapaamisissa esille tulleita asioita ja suullista palautetta. Oppimispäiväkirjaa kirjoittaessani huomioin erityisesti omien ryhmänohjaustaitojen, ammatillisuuden sekä projektityöskentelyn kehittymistä. Dokumentoin interventioita myös valokuvaamalla.

Tiedottaminen ohjaavan opettajan ja työelämän kanssa tapahtuu pääasiassa sähköpostitse, tarvittaessa myös puhelimitse. Lasten vanhempia tiedotetaan esittelyn kautta, joka kulkeutuu vanhemmille lasten mukana.

6.3 Projektin laadunvarmistus

Projektissa laadunvarmistus tapahtuu opinnäytetyöohjaajan ja työelämän kanssa tehdystä yhteistyöstä. Myös lasten ja Tenavatallin henkilökunnan rehellinen palaute projektin tarpeellisuudesta ja toiminnasta auttavat takaamaan laatua. Laatua projektiini tuo myös laadukkaiden kirjallisuuslähteiden käyttäminen. Tämä projektisuunnitelma toimii raamina koko projektin toteuttamiselle. Jos kuitenkin tilanne niin vaatii, olen valmis muuttamaan suunnitelmaa haluttuun muotoon.

LÄHTEET

Asetus lasten päivähoidosta 16.3.1973/239

Green Care Finland. 2016a. Mitä on Green Care? Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.gcfinland.fi/MitaOnGreenCarePaavalikko. Luettu 1.4.2015

Green Care Finland. 2016b. Menetelmät. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.gcfinland.fi/Menetelmat?parent=MitaOnGreenCarePaavalikko. Luettu 5.4.2016

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812

MTT, THL ja Lapin AMK. 2014. Green Care -työkirja. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos sekä Lapin ammattikorkeakoulu. Www-dokumentti. Saatavissa: https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/mtt/julkaisut/green-care-tyokirja-17.3.2014.pdf. Luettu 22.3.2016

Opetushallitus. 2016. Varhaiskasvatus. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/varhaiskasvatus. Luettu 18.4.2016

Soini, K. & Vehmasto, E. 2014. Kohti suomalaista Green Care -toimintatapaa. Teoksessa Vehmasto, E. (toim.) Green Care -toiminnan suuntaviivat Suomessa. MTT Kasvu 20. Jokioinen: MTT. S. 30, 31–32

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1. Luettu 20.4.2016

Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36

HEI VANHEMMAT!

Olen kolmannen vuoden sosionomiopiskelija Centria-ammattikorkeakoulusta Kokkolasta ja suoritan toiminnallisen opinnäytetyöni Tenavatalliin. Projektin tarkoituksena on opettaa lapsille luonnon ja eläinten kunnioitusta ja antaa mukavia kokemuksia niiden parissa sekä tuottaa Green Care -opas Tenavatallin henkilökunnalle. Toimintatuokioissa liikumme luonnossa ja käymme tutustumassa Isokummun lammastilan eläimiin. Tuokiot on tarkoitus toteuttaa kevään aikana. Käytän valokuvaamista yhtenä välineenä, jotta voin opinnäytetyön kirjoittamisvaiheessa palauttaa mieleeni toimintatuokion kulun. Muutamia valokuvia käytän myös Green Care -oppaassa sekä esitellessäni opinnäytetyöni seminaarissa koulullamme. Tämän vuoksi pyydän täyttämään tämän lapun ja palauttamaan Tenavatalliin.

Lapsen nimi:_____

Lapseni kuvia saa käyttää Green Care -oppaassa
KYLLÄ_____ / EI_____
Lapseni kuvia saa käyttää opinnäytetyöseminaarissa ensi syksynä
KYLLÄ_____ / EI_____

Vanhemman allekirjoitus_____

KIITOS VASTAUKSESTANNE!
Yhteistyöterveisin,
Maija Myllymäki
maija.myllymaki@cou.fi

LASTEN PALAUTE

Oliko työpaja mukava?

Mikä oli kaikista mukavinta?

Henkilökunnan palaute toimintatuokioista

1. **Miten Green Care -toimintatuokiot mielestäsi onnistuivat?**

2. **Miten opiskelija onnistui lapsiryhmän ohjaamisessa?**

3. **Muuta huomioitavaa? (Risut ja ruusut)**

Henkilökunnan palaute Green Care -oppaasta

1. **Koetko oppaasta olevan hyötyä Tenavatallin toiminnassa tulevaisuudessa?**

2. **Jäikö oppaasta puuttumaan jotain, mitä olisit toivonut siinä olevan?**

3. **Muuta huomioitavaa? (Risut ja ruusut)**

KIITOS YHTEISTYÖSTÄNNE!

Maija

Centria
AMMATTIKORKEAKOULU

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Organisaatio, jolle anomus osoitetaan Palveleva Yhteisö -hanke, Eskolan kyläyhdistys

Vastuuhenkilö organisaatiossa Mija Tiilikainen

Tutkimusluvan anoja(t) Maija Myllymäki

Osoite [redacted]

Puhelin

Sähköpostiosoite maija.myllymaki@cou.fi

Tutkimuksen nimi Tenavatallin Green Care -projekti

Tutkimuksen tarkoitus Tuotaa Tenavatallin henkilökunnalle Green Care -opas, tutustua lasten kanssa luontoon ja eläimiin

Tutkimuksen kohderyhmä Tenavatallin lapset

Aineiston keruun arvioitu ajankohta 6.6. - 22.6.2016

Tutkimusmenetelmä Interventiot lasten kanssa

Tutkimussuunnitelma hyväksytty 16 / 6 20 16

Tutkimuksen ohjaaja

Lupa myönnetään

paikka Eskola **aika** 25 / 5 20 16

☒ anomuksen mukaisesti ☐ muutosehdotuksin ☐ hylätty

Luvanmyöntäjän allekirjoitus

LIITTEET
☒ Tutkimussuunnitelma
☒ Kysely/haastattelulomake
☐ Muut liitteet, mitkä

Green Care -ryhmänohjaus

Luontoretki ja luonnonmateriaalien kerääminen

Aloitus: Mennään autoilla läheisen lintutornin maastoon. Kerätään kaikki lapset koolle ja kerrotaan, mitä tehdään (kerätään metsästä erilaisia luonnonmateriaaleja, esimerkiksi käpyjä, lehtiä, oksia…). Muistutetaan, että mitään elollista ei saa vahingoittaa, eli esimerkiksi puusta ei saa repiä kaarnaa.

Toiminta: Jokainen lapsi saa kerätä luonnosta haluamiaan materiaaleja haluamansa määrän. Innostetaan ja kannustetaan lapsia lähtemään kiertämään lähimaastoa ja etsimään materiaaleja. Varhaiskasvattajat osallistuvat myös ja auttavat tarvittaessa lapsia. Kehutaan lapsia heidän löytäessään eri luonnonmateriaaleja ja kysytään lapsilta, mikä hänen löytämänsä asia on. Jos lapsi ei tiedä, kerrotaan hänelle. Kerätyt materiaalit otetaan mukaan ja laitetaan talteen seuraavaa tuokiota varten. Kun lapset ovat keränneet haluamansa määrän luonnonmateriaaleja, he saavat leikkiä sekä käydä halutessaan lintutornissa työntekijän kanssa.

Lopetus: Keskustellaan löydöistä. Jokainen lapsi saa kertoa mitä materiaaleja oli kerännyt. Kerätään lapsilta ja varhaiskasvattajilta palautteet.